

Téma 2

Vizuální kultura – proměny paradigmatu (pokračování)

Pravda, moc a rétorika

Idea v umění (koncepty)

Pozn.: Viz též Gombrichův článek Idea... v Učebních materiálech

Klasikové německé idealistické filosofie a estetiky

Immanuel Kant

(1724-1804)

Kritika čistého rozumu, 1781

Kritika soudnosti, 1790

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

(1770-1831)

Fenomenologie ducha, 1806

Estetika, 1835-1838

Filosofie dějin, 1837

Arthur Schopenhauer (1788-1860) německý filosof

- *O vidění a barvách*,
1816
- *Svět jako vůle
a představa*, 1819

Bohumil Kubišta, Schopenhauer (1908)

Bohumil Kubišta, Dvojník (Dvojportrét, 1911)

Friedrich Nietzsche (1844-1900)

německý filosof

- *Zrození tragédie z ducha hudby*, 1871
- *Tak pravil Zarathustra*, 1883-1891
- *Mimo dobro a zlo*, 1886

Oscar Wilde (1854-1900)
anglický dramatik, básník, prozaik a esejista

Intence, 1889: Úpadek
lhaní, Kritik jako
umělec

Salome, 1894
(ilustrace Aubrey
Beardsley)

*Aubrey Beardsley,
Wilde, cca 1890*

Expresionismus, kubismus, abstrakce

- **Wilhelm Worringer**, *Abstraktion und Einfühlung*, 1908 (disertace, *Abstrakce a vcítění*, česky 2001)
- **Vasily Kandinsky**, *Über das Geistige in der Kunst*, 1912, (O duchovnosti v umění, česky 1998)
- Almanach *Der blaue Reiter*. Ed. Franz Marc – Vasily Kandinsky. 1912
- **Guillaume Apollinaire**, *Peintres cubistes*, 1913
- Týž, *Méditations éthétiques*, 1913, *L'antitradition futuriste*, 1914
- **Paul Klee**, *Schöpferische Konfession*, 1920
- Týž, *Pädagogisches Skizzenbuch*, 1925 (Pedagogický náčrtník, česky 1999)
- **Piet Mondrian**, *Lidem budoucnosti. Studie k neoplasticismu* (česky 2002)

Franz Marc

Tygr, 1912

Rozkládáme dnes neporušenou, stále klamající přírodu a znovu ji scelujeme podle naší vůle.

Pronikáme hmotou a není daleko den, kdy pronikneme vířící masou jako vzduchem. (...) Všechny objevy znamenají duchovní proměnu a posunutí hranice poznání. (F. Marc, Briefe... vyd. 1920)

Pablo Picasso

Portrét D. H. Kahnweilera, 1910

Noví malíři hledají ideální krásu, která by nebyla už jen hrdým výrazem lidského rodu, ale výrazem celého světa, tou měrou, jak zlidštl ve světle.

(G. Apollinaire, Kubističtí malíři, 1913)

Pozn.: snímek 9-11 – příklady analytického, syntetického a orfického kubismu neboli orfismu

Pablo Picasso

Mandolína a kytara, 1924

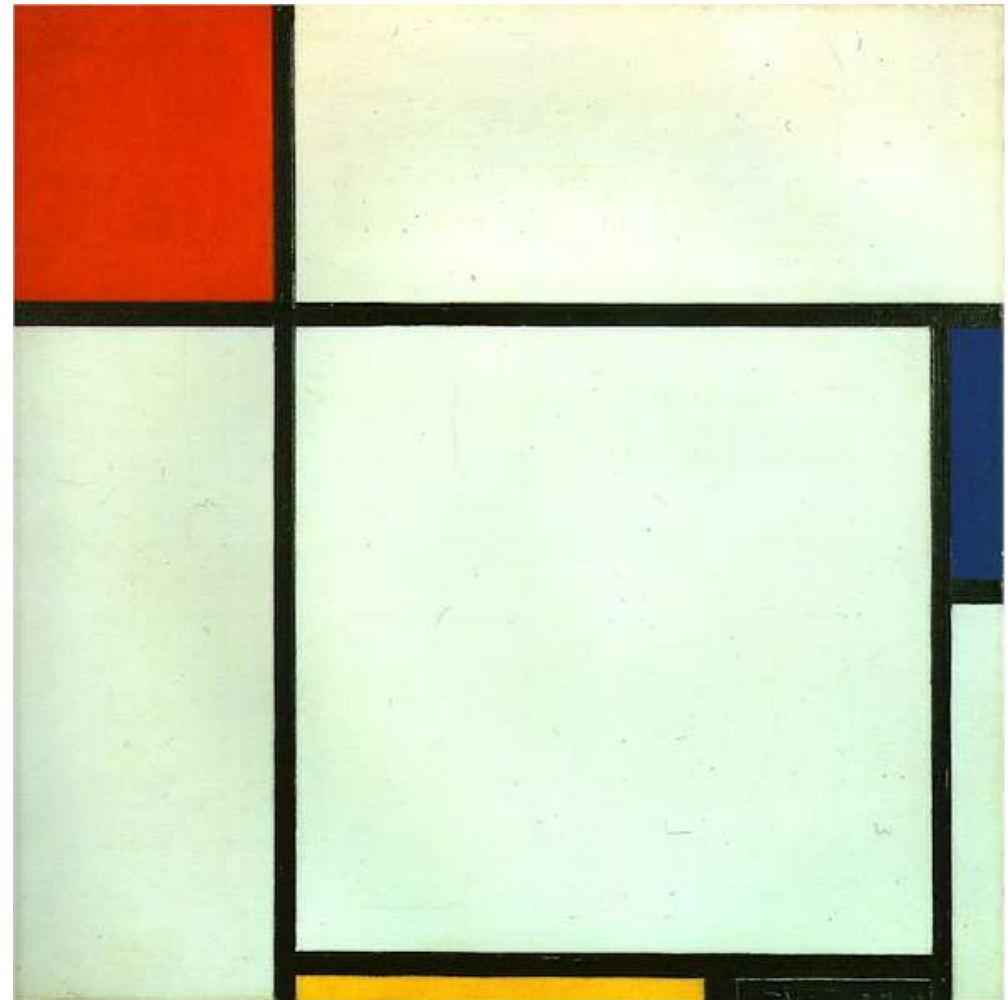
Robert Delaunay
Kruhové tvary, cca 1910

Piet Mondrian, Kompozice, cca 1930

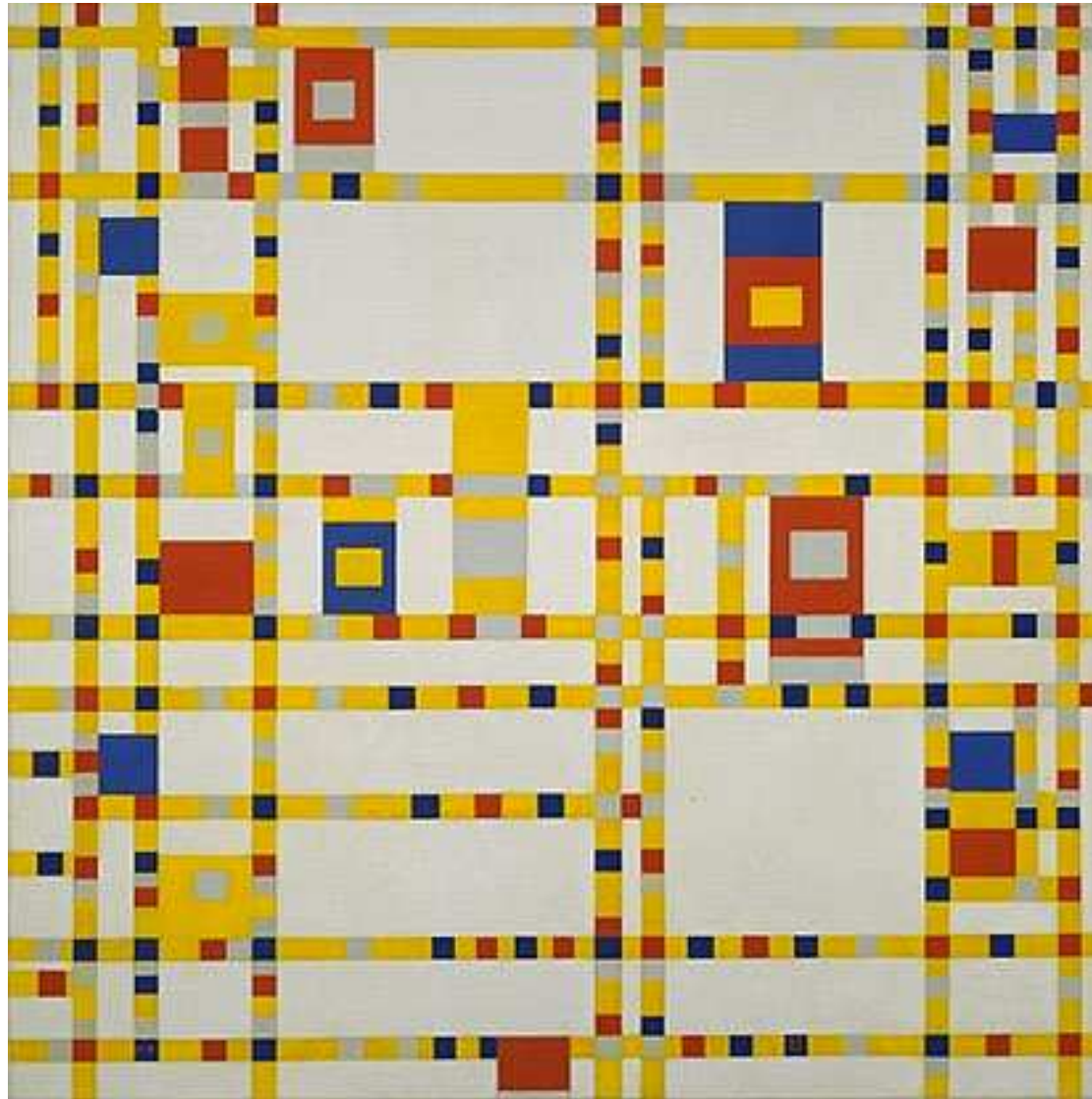
Za proměnlivými
přírodními formami je
neměnná čistá realita. Je
tedy třeba přírodní formy
redukovat až na čisté
neměnné poměry.

(P. Mondrian, Lidem
budoucnosti)

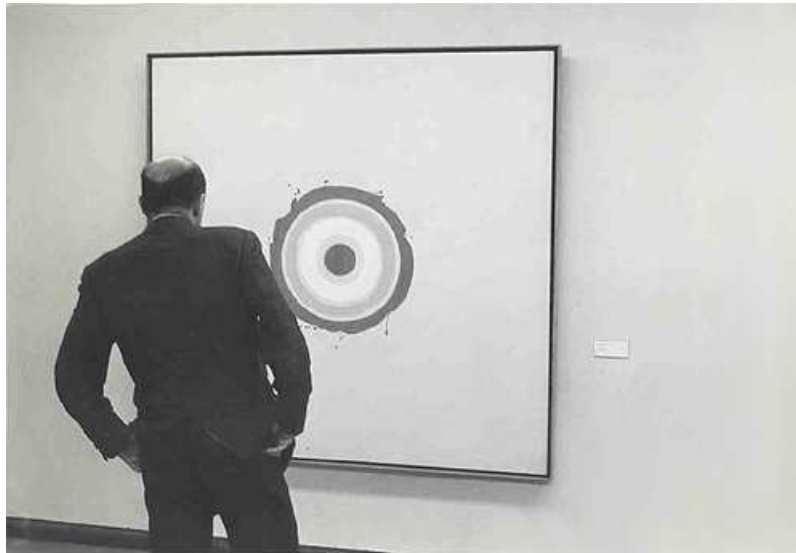
Piet Mondrian

Broadway Boogie Woogie, 1942-43

Clement Greenberg (1909-1994) americký výtvarný kritik

Phyllis Herfield, Greenberg, 1984

Clyfford Still, 1949
Jackson Pollock, 1950

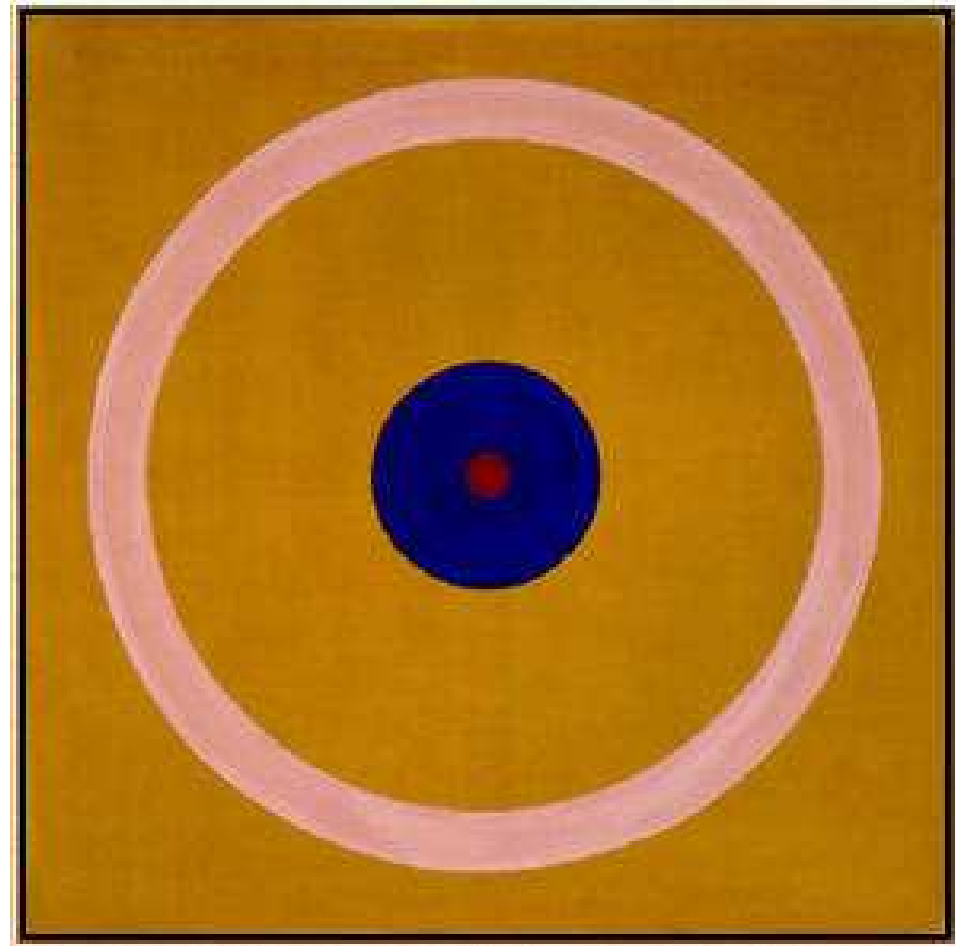

Kenneth Noland

Mosazný zvuk, 1962

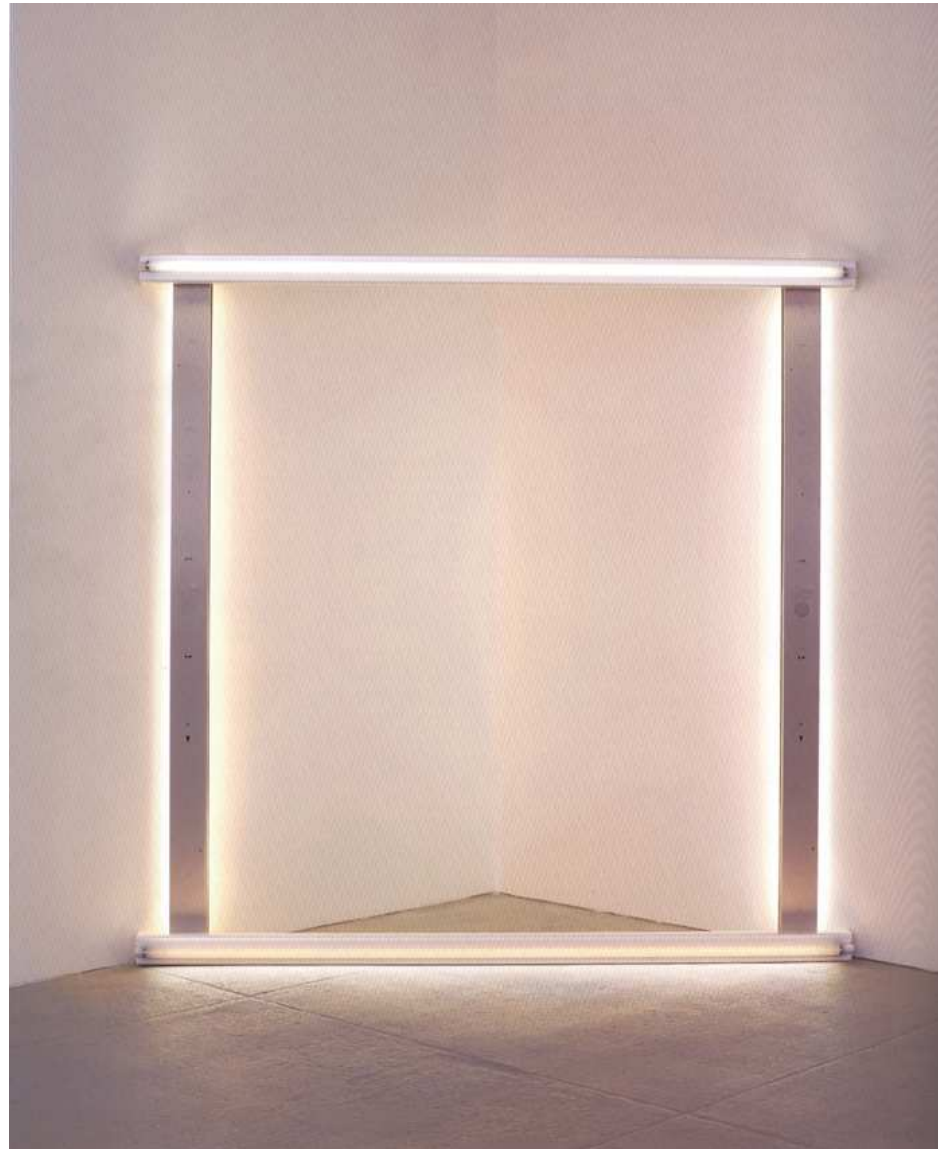
...modernistické umělecké dílo se v zásadě musí vyhnout závislosti na jakékoli formě zkušenosti, která by nebyla vymezena povahou svého média. To mezi jiným znamená, že se musí vzdát iluzivnosti a jakéhokoli explicitního vztahu ke světu.

(Clement Greenberg, Nové sochařství, 1958)

Dan Flavin, Light Work, cca 1961

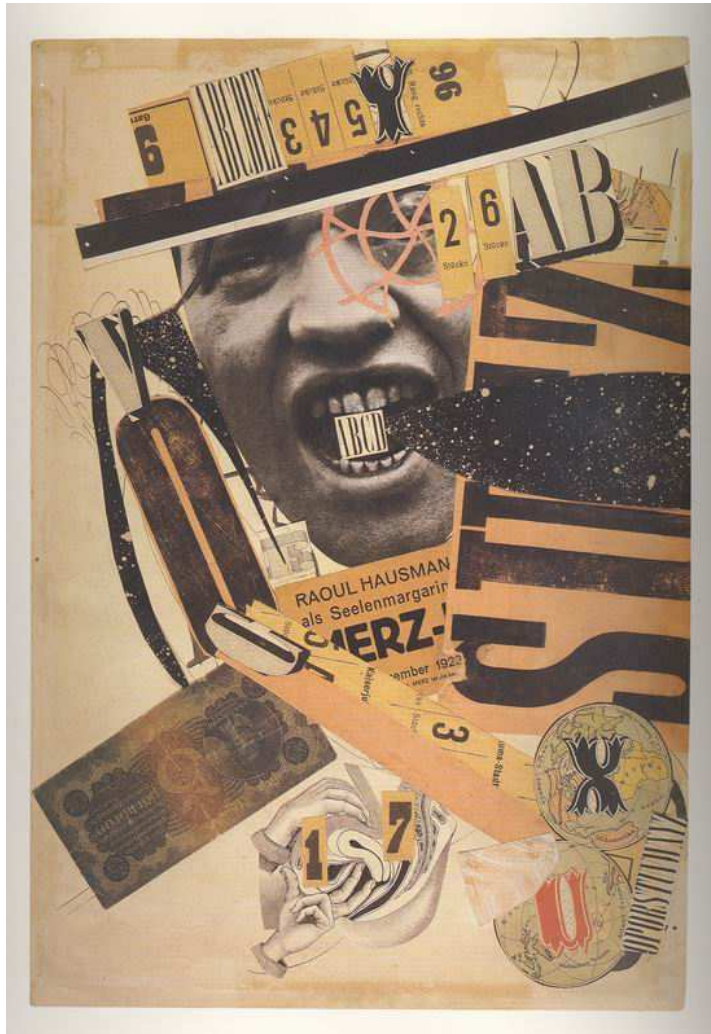
pozn.: příklad minimalistického díla, které vybočovalo z Greenbergovy
koncepce

Raoul Hausmann, ABCD, 1923-1924

Andy Warhol, Souper Dress, 1960

pozn.: dada a neodada

Konceptuální umění

Joseph Kosuth

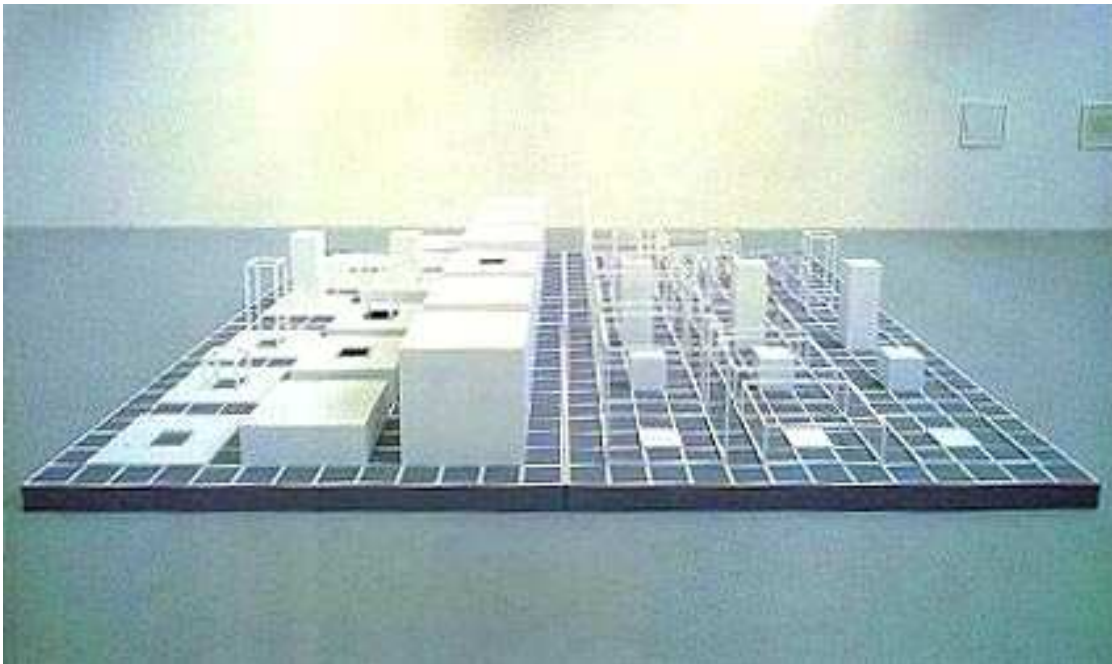
Arts As Idea Nothing, 1968

noth·ing (nuth/ing), *n.* 1. no thing; not anything; naught: *She sat there all the evening and said nothing.* 2. no item, part, quantity, trace, etc., of something implied or mentioned: *The searchers found nothing in the woods. Say nothing of our talk.* 3. no matter of any kind: *A perfect vacuum would consist literally of nothing.* 4. a complete absence of reward, value to be received or given, meaning, etc.: *hopes that come to nothing; an antique worth next to nothing; to expect something for nothing.* 5. something of no importance: *Oh, my headache is nothing now.* 6. a zero quantity: *Nothing from nine leaves nine.* 7. a trivial utterance: *to say sweet nothings.* 8. no great effort, trouble, etc.: *There's nothing to fixing this if you know how.* 9. nothing but, nothing other than; only. 10. nothing doing, *a.* emphatically no; certainly not. *b.* no perceptible activity of note: *There was nothing doing in town.* —*adv.* 11. in no respect or degree; not at all: *Nothing dismayed, he repeated his question.* [orig. two words: *no thing*]

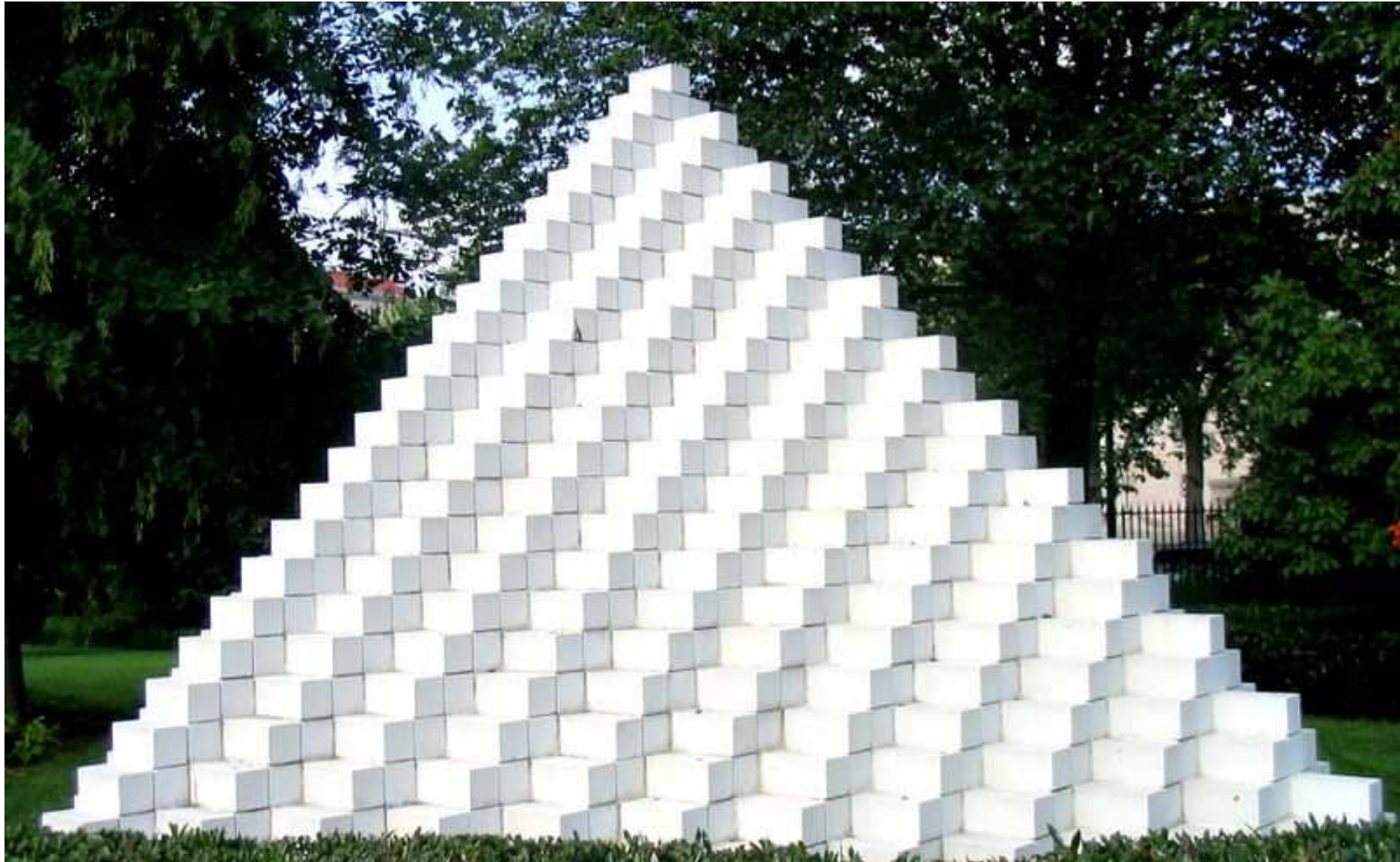
Joseph Kosuth
Four Colours Four Words, 1966

Sol Le Witt
Lines, Colours and their
Combinations, 1969-70
Serial Project 1 (A, B, C, D)
1966

Sol Le Witt
Four-Sided Pyramid, 1997

Joseph Beuys, Jak vysvětlit obraz mrtvému
zajíci, performance, Düsseldorf, 26. 11. 1965

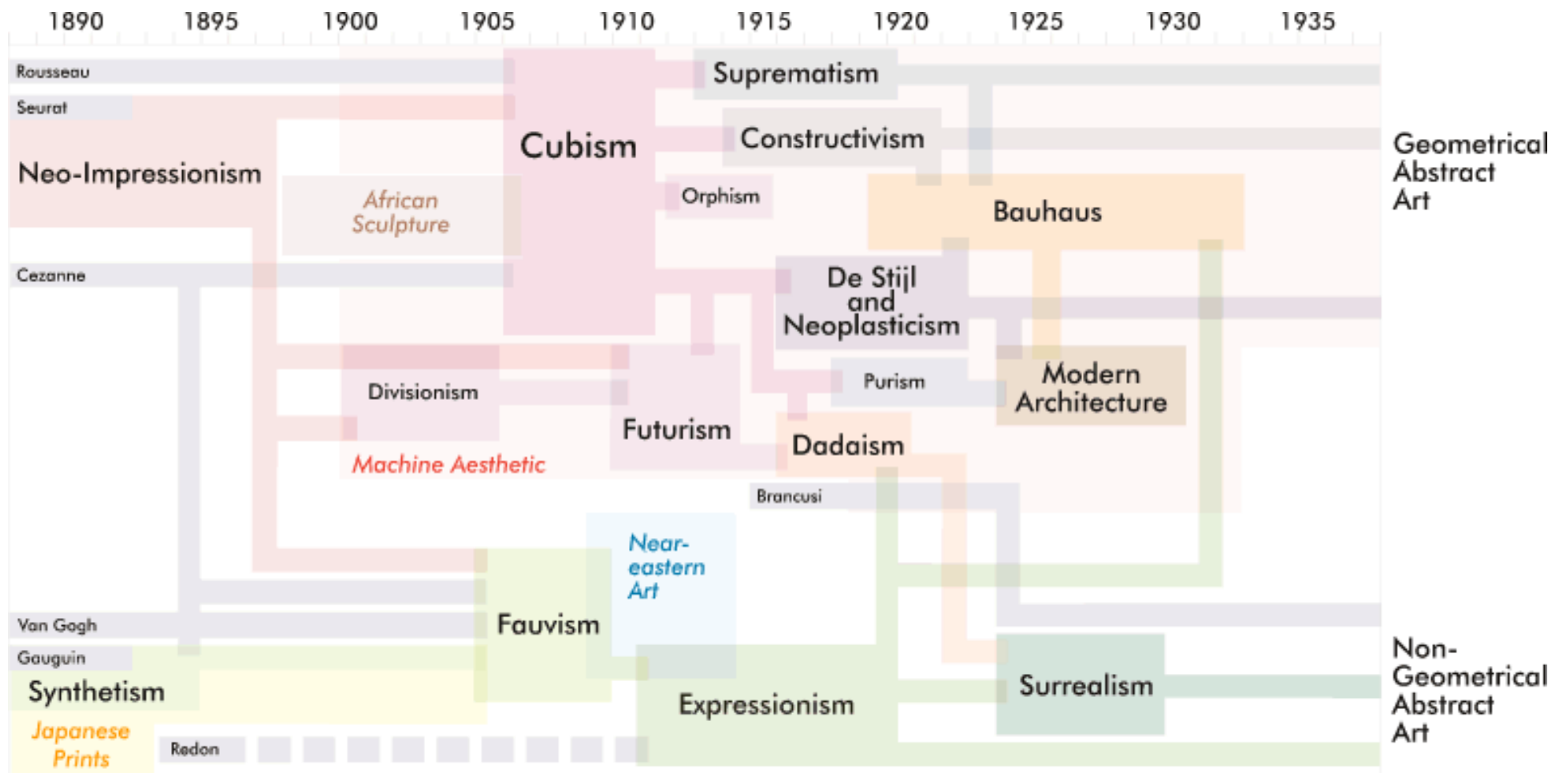
Barnett Newman, Kdo se bojí červené, žluté a modré? IV, 1969-1970

Newmanův obraz se nesnaží ukázat, že trvání překračuje vědomí, sám o sobě chce být událostí, probíhajícím okamžikem... Newmanův obraz je andělem. Nic nezvěstuje, je sám o sobě zvěstováním. (J.-F. Lyotard)

Genealogie umění modernismu

pozn.: nebezpečí schematizace a přecenění tzv. uměleckého vývoje

Postmodernismus v architektuře

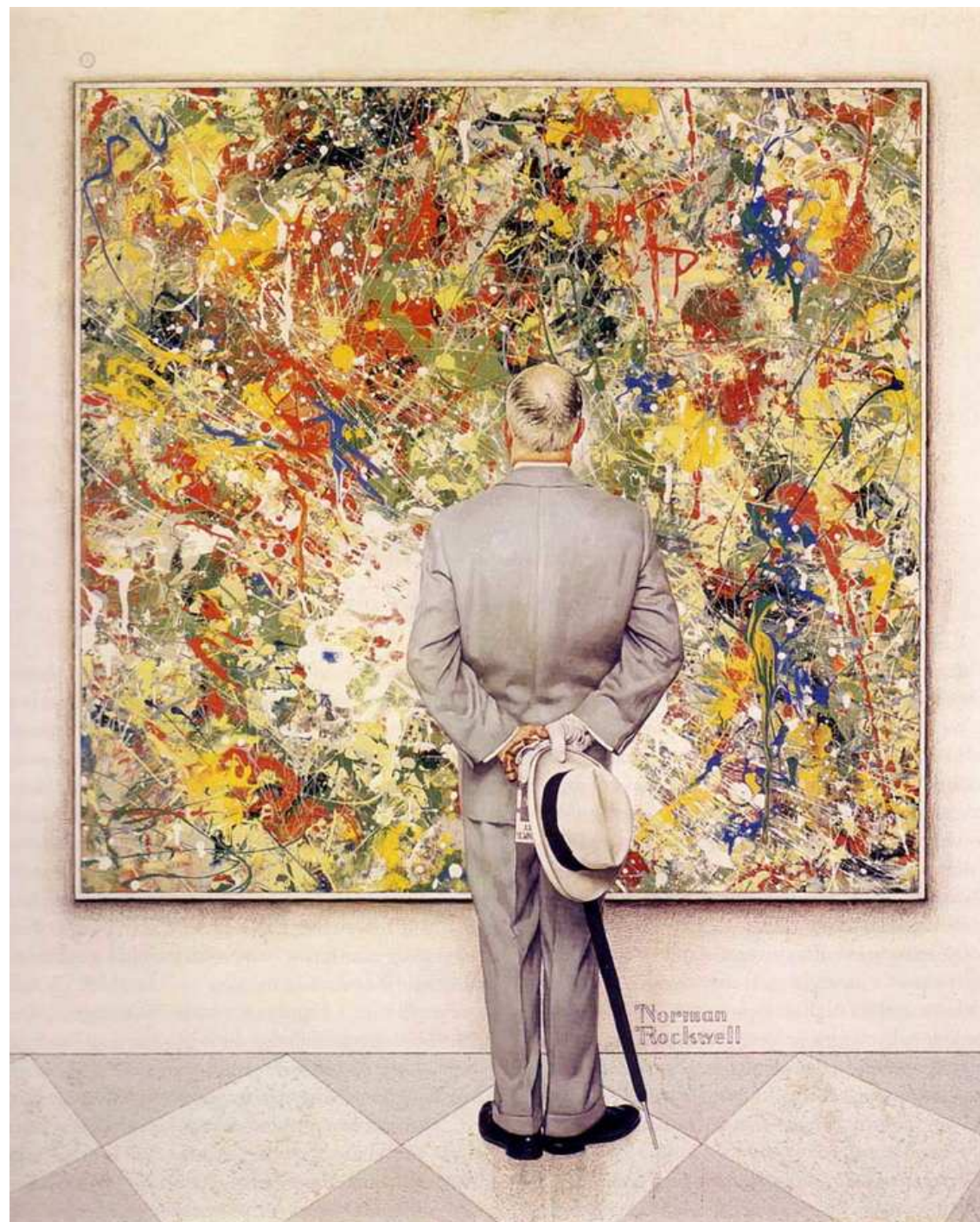
Robert Venturi

Dům Vanny Venturiové, Chestnut Hill, Pensylvanía, 1964

Norman Rockwell Znalec, 1962

pozn.: Konfrontace
zpodobeného díla
amerického abstraktního
expresionismu a realistic-
ké malby N. Rockwella

René Magritte, Madame Récamier de David, 1950

pozn.: příklad černého humoru,
kterým by nepohrdli ani
postmoderní umělci

Antonín Strížek

Metafyzické zátíší, 1998

pozn.: postmoderní malba odvolávající se na známé vzory z raného 20. st.

